

Management Approach.
New York : McGraw - Hill. 2004.

Management Approach.
New York : McGraw - Hill. 2004.

JEL D81 E22 G32

МАРКУЦ Владислав

аспірант, КНЕУ імені Вадима Гетьмана,
Україна,
ORCID: 0000-0002-7625-4627

e-mail: vlad.markuts@gmail.com

Vladyslav MARKUTS

PhD student,
KNEU named after Vadym Hetman, Ukraine

БАГАТОРІВНЕВА КЛАСИФІКАЦІЯ РИЗИКІВ В ЛОГІСТИЧНІЙ СИСТЕМІ

MULTI-LEVEL CLASSIFICATION OF RISKS IN THE LOGISTICS SYSTEM

Анотація: Проаналізовано особливості викликів, з якими стикаються логістичні системи в сучасних умовах. Узагальнено класифікаційні ознаки різних видів ризиків в логістичних системах макро- та мікрорівня.

Ключові слова: логістична система, логістика, ризики

Abstract: The peculiarities of the challenges faced by logistics systems in modern conditions have been analyzed. The classification features of various types of risks in macro- and micro-level logistics systems have been summarized.

Keywords: logistics system, logistics, risks

Управління ризиками в сфері логістики є надважливим завданням для вітчизняних підприємств, які сьогодні працюють в нестабільному середовищі і стикаються як із системними, так і дискретними ризиками, що можуть суттєво впливати на результати їх діяльності. Включаючи свої бізнес-процеси в логістичні системи мезо- та макрорівня, підприємства можуть мати два основних напрямки управління ризиками: покриття ризиків через систему страхування та зниження ризику за допомогою системи превентивних заходів управління.

Під ризиком розуміють ймовірність пошкодження або втрати доходу, ймовірність якого можна розрахувати. Імовірність ризикової події є визначеною, тому ми можемо передбачити настання ризикованої події та застосовувати різні методи контролю, щоб запобігти її настанню чи, принаймні, вирішити проблеми, що виникли внаслідок цього.

Систематизація ризиків на підприємствах перед усім пов'язана з їх ідентифікацією та впливом на рівні регіональних системи постачання чи процесів самозабезпечення підприємств. Можна визначити наступні ключові причини цих ризиків:

- зменшення прогнозованого обсягу перевезень (або пропускнуої спроможності вантажу);
- збільшення вартості транспортних послуг (наприклад, для покриття первинних або вторинних потреб);
- зростання вартості проїзду та податкових платежів у транспортних системах регіону;

– зменшення попиту на транспортні послуги через зниження доходів населення та бізнесу регіону.

Ризик затримок на рівні регіональних систем постачання може призвести до порушення договору поставки через порушення основних умов: кількості, якості та терміну поставки. У сфері комерційної діяльності ми можемо визначити ризики, пов'язані з транспортуванням товарів. Створення в регіоні цілісної транспортно-логістичної системи дозволить знизити рівень ризику, що пов'язаний із переміщенням товарів та матеріально-технічним забезпеченням підприємств і підвищити рівень виконання договірних зобов'язань у всіх зацікавлених сторін, зокрема, через ефективний механізм страхування.

Отже, ми стикаємося з багаторівневою систематизацією і подальшою класифікацією ризиків за наступними ознаками:

- за рівнем логістичної системи (мікро- та макрологістичні ризики);
- за типом логістичного потоку (ризики, пов'язані з матеріальними, фінансовими та інформаційними потоками);
- за видами логістичних операцій або промислової логістики (заготівля, транспортування, виробництво, розподіл, складування, обслуговування),
- логістична функція також пов'язана з ризиком управління логістикою, пов'язаним з плануванням, організацією, та контролем логістичних процесів.

Макро- та мікрологістичні ризики пов'язані з ризиком комерційного характеру, тобто з ринковими коливаннями. Оскільки логістична система функціонує у зовнішньому середовищі ринку, усі ризики пов'язані зі змінами, невизначеністю та обмеженнями інфраструктурного сектора. Отже, чим більш стійка регіональна логістична система до зовнішніх змін, чим стійкіші до зовнішніх впливів її організаційні підрозділи, тим нижчий рівень інфраструктурного ризику. Мікрологістичні ризики включають ризик впливу бізнес-конкурентів у сфері логістики, а також появу обмежень у логістичних структурах законодавчого характеру та нормативної залежності від діяльності логістичних партнерів. У макрологістиці існують ризики несвоєчасної доставки через зміну часу оформлення документів на міжнародні перевезення та ризики, пов'язані із законодавчими обмеженнями щодо правил перевезення та митного оформлення.

Логістичні ризики фінансового та інформаційного потоку пов'язані насамперед з оцінкою часу, необхідного для надходження коштів до бюджету. З одного боку, вони контролюються процесом митного контролю, з іншого боку, вони не завжди збігаються з датою отримання матеріальних цінностей, яка є обов'язковою та зазначеною у документах. Як наслідок, це ускладнює планування та прогнозування доходів на рівні бізнес-одиниць.

Таким чином, логістичні ризики у фінансових та інформаційних потоках також можна поділити на: 1) ризики, що виникають через нестачу (надлишок) коштів у бюджеті (ризик кількісного прогнозу); 2) ризики несвоєчасного надходження коштів до бюджету та рахунків комунальних організацій (ризик інформаційного характеру).

Класифікація ризиків за видами логістичних операцій в розрізі окремих територій передбачає виділення наступних основних ризиків:

1. Ризик постачання (контракт) – пов'язаний з невизначеністю, що виникає в процесі подачі заявки та здійснення операцій закупівель. Нині поточні процеси закупівель у формі тендеру можуть зменшити цей ризик. Однак на практиці тендерів ефективність контракту може бути піддана сумніву, особливо коли йдеться про якість послуг та пунктуальність, які необхідно постійно контролювати.

2. Виробничий ризик – пов'язаний з процесом переміщення, супроводження та використання матеріальних ресурсів підприємствами регіону, а також з процесом прийняття рішень у формуванні промислової інфраструктури регіону.

3. Транспортні ризики у сфері логістики – характеризуються ймовірністю втрат, пов'язаних із наданням транспортно-логістичних послуг та можливістю незадоволеного попиту на транспортно-логістичні послуги, що надаються територіальними транспортними мережами.

Таким чином, систематизуючи ризики всередині логістичних систем, необхідно враховувати різні аспекти регіональних логістичних об'єктів, управління інформаційним потоком, особливості взаємодії макро- та мікрологістичних процесів, що у підсумку впливає на формування витрат на виконання логістичних операцій у сфері міжнародних та міжрегіональних перевезень. Для забезпечення ефективної системи запобігання та усунення ризиків існує необхідність створення на окремих територіях централізованої системи управління ризиками, яка б дозволяла здійснювати моніторинг різних видів ризиків у логістичній інфраструктурі регіону.

Література

1. Вітлінський В. В. Концептуальні засади моделювання та управління логістичним ризиком підприємства / В. В. Вітлінський, В. І. Скіцько // Проблеми економіки. – 2013. – № 4. – С. 246–253.
2. Гришко В. В. Системний аналіз ризиків у логістичній діяльності промислового підприємства / В. В. Глушко, М. В. Гунченко // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Економіка і менеджмент. – 2016. – Вип. 17. – С. 54–58.
3. Ільченко Н. Б. Оцінювання логістичних ризиків підприємства торгівлі / Н. Б. Ільченко // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Економіка і менеджмент. – 2016. – Вип. 15. – С. 58–62.
4. Ковальська Л. Л. Логістичний менеджмент: навч. посіб. / Л. Л. Ковальська. – Луцьк : Волинський поліграф, 2012. – 326 с.

References

1. Vitlinsky V. V. Conceptual principles of modeling and management of logistics risk of the enterprise / V. V. Vitlinsky, V. I. Skitsko // Problems of economy. – 2013. – No. 4. – P. 246–253.
2. Gryshko, V. V. System analysis of risks in the logistics activity of an industrial enterprise / V. V. Glushko, M. V. Gunchenko // Scientific Bulletin of the International Humanitarian University. Series: Economics and management. – 2016. – Issue 17. – P. 54–58.
3. Ilchenko N. B. Evaluation of logistic risks of a trade enterprise / N. B. Ilchenko // Scientific Bulletin of the International Humanitarian University. Series: Economics and management. – 2016. – Issue 15. – P. 58–62.
4. Kovalska L. L. Logistics management: training. manual / L. L. Kovalska. – Lutsk: Volyn Polygraph, 2012. – 326 p.